

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság.

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.sz.

Ő cs. és kir. Fensége büszke az Ő 82-es székely bakáira...

Ezt a nagyjelentőségű mondatot tartalmazza benedekfalvi Detrich Gyula cs. és kir. huszár-főhadnagy, József főherceg ur Ő cs. és kir. Fensége, lovassági tábornok személyi segéd tisztjének a Harctérről hozzánk intézett igen kedves, meglepő levele, mely így szól:

Tekintetes Betegh Pál szerkesztő urnak Székelyudvarhely. Harctér, 1915. V. 1.

Ő császári és királyi Fensége magas parancsára, van szerencsém tudatni, hogy a „Székelyország“ című lapot, melyet meg méltóztatott küldeni, megkapta s az abban megjelent szép cikket nagyon köszöni.

Ő császári és királyi Fensége büszke az Ő 82-es székely bakáira, kik kitünően harcolnak.

Kiváló tisztelettel: benedekfalvi Detrich Gyula, főhadnagy.

A mily megtisztelő és lekötelező a „Székelyország“-ra ez a mindenkor legkedvesebb emlékünket képező levél, épen oly lelkesedéssel, áldozatkész szeretettel fogadja az egész székely nemzet Ő Fenségének a 82-es székely hős fiúk vitézségéről szóló őszinte szívből jövő magas elismerését.

Háromnegyedéve harcol a székely, küzd a magyar, vereszik a német — és a poraiból föltámadt Phönixként ébredt török is vitézül állja meg helyét a világháboru óriási küzdelmeiben, — nem egyszer tiszteres tulerő hatalmát megtörve.

Virágos május elseje óta örömsugár csillog a Központi hatalmak népeinek szeméből. Hiszen állandó győzelmünk híre érkezik minden tonálról. A seregek Urához pedig fegyvereinket áldó imádság száll az ég felé; Isten segítségét kérve, buzgón könyörögve, hogy megszámlálhatatlan ellenségeinket — minél előbb és továbbra is dicsőséges diadallal, végkép legyőzhessük...

A népek romlatlan szívéből, igaz lelkéből fakad e fohász. A népek hatalmas Istene bizonyára meghallgatja ezt az imát, mert az igazságért, a becsületért, létalapunkért harcolunk és adjuk oda, hozzuk áldozatul vérünket és életünket a hazáért és királyunkért!

Jól esik szívünknek, jól esik a nép lelkének, hogy e küzdelmeink közepette — József királyi herceg Ő Fensége a magyar nép érző lelkében rejtőző és onnan ki nem irtható nagy őseihez egészen méltó szeretettel gondolja, ápolja vitéz székelyeit a harctéren épen úgy, mint Fenséges neje: Augusztia főherceggasszony fáradtságát nem ismerő példás buzgósággal törüli le könnyeit az árváknak, enyhíti fájdalmait a csatatérről érkező hősöknek, kik áldó imádságként említik nevét az ország legkisebb zugában is.

Jól esik szívünknek, jól esik a nép lelkének, hogy mérhetetlen áldozatkészségeinket a legilletékesebb helyen így is méltányolni kívánják s hova-tovább

mind jobban összeforr a trón a nép igaz érzelmeivel.

Hiszen ha valaha, úgy most — e világháboru folyamán volt és lehet alkalma mindenkinek közvetlen tapasztalatból meggyőződést, fényes tanubizonyságot szereznie arról, hogy pénzt, vért és életet áldozni a hazáért és királyért tudunk s utolsó lehetünkig védelmezzük az igaz ügyet...

A magyarok nagy Istene adja meg háboru végezte után is a trón és népek között való minél szorosabb egyetértést, hogy így a derék székelység sanyaru helyzete jobb fordulatot nyerjen és halált megvető vitéz küzdelmei nyomán, új élet hajnala derüljön a hon minden igaz fiára!

Ő cs. és kir. Fensége bizhatik a székely hunutódokban, Attila véreiben, akik inkább mind egy szálig életüket áldozzák, de vezérüket, szeretett királyi hercegüket cserben nem hagyják.

Isten nevében tehát előre, a döntő csatákra!

Az igazságnak, a székely becsületnek győznie kell!

Betegh Pál.

A hadsereg Aranykönyvéből.

A cs. és kir. Hadügyministerium eredeti, hiteles közlése a „Székelyország“ számára.

Csordás András, a székelyudvarhelyi 82-ik gyalogezred címzetes szakaszvezetője, önként jelentkezett az állásainktól 400 lépésnyire levő ellenséges támpont kiképzésére. Az ellenséges támpontot védő sodronyakadályokról, azok kiterjedéséről és az átjárókról a legmegbízhatóbb je-

lentést tette. Néhány napra rá saját szakállára újabb kiképzésre indult, amelyről a megszálló ellenség ereje felől pontos adatokkal tert vissza. A szakaszvezető vállalkozása merész és ügyes volt. A háromszoros sodronyakadályt sikerült átvágnia, miáltal századának ezt követő támadását nagyban elősegítette. Csordás, ki a támadás alatt, indvégig raja előtt volt, 5 lösebet kapott, melyekbe belehalt. Százada vakmerő, vitéz és ritka kötelességű altisztet vesztített el benne. (Arany vitézségi érem.)

Bálint Ferenc, a 82-ik gyalogezred tartalékos zászlósa, szakaszával nagyon ügyes támadást intézett az ellenséges támpont ellen és rendkívüli munkát végzett ellenséges sodronyakadályok szétrombolásával. Az ütközetben jobb karján lövést kapott s azt le kellett vágni. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Oláh Dénes szakaszvezető és Dávid Lajos a 82-ik gyalogezred káplárja, rendkívül vitézen viselkedett egy rohamnál. Az ellenségnek sikerült tíz emberével saját állásaikba hatolnia; ebben a kritikus pillanatban ugrott a két altiszt a fedezékéből, két orosz levágott, a többi nyolcat foglyul ejtette. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Kicsi Péter, a 82-ik gyalogezred szakaszvezetője, mint önként jelentkező járőrparancsnok, 50 lépésnyire közelíti meg az ellenfelet, az ellenségnek megfigyelési-pont gyanánt szolgáló szalmakazlat felgyújtja és a leghevesebb ellenséges tűzben megállapítja, hogy a saját százada előtti arcélen az ellenséges állásokban nagy tömeg orosz van. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Petrás András, a marosvásárhelyi 64-ik gyalogezred káplárja, mint a világító osztag parancsnoka, kiváló dolgot végzett két melléje rendelt árkással, főleg akadályok és szükség-hidak készítése által. Egyébként több ütközetben rendkívül tehetséges, megbízható altisztnek bizonyult, aki a leghevesebb ellenséges tűzben is megállta helyét. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Juhász Antal, a 64-ik gyalogezred tartalékos zászlósa egy 10 na-

pos ütközetben, a tűzben rendkívül vitében viselkedett. Magatartásával a legénységére annyira bátorítólag hatott, hogy szakaszával az ellenséget, egészen sik terepen igen csekély veszteségek mellett, egészen rövid távolságra megközelíthette és jól irányított tüzelés által hozzájárult, hogy sok orosz sikerült foglyul ejtenünk. (2 oszt. ezüst vitézségi érem.)

Pogán Román, a 64-ik gyalogezred káplárja volt az első, aki vakmerően és bátran egy orosz állásba hatolt. Ez alkalommal rohammal vettük be az ellenséges állást és sok foglyot ejtettünk. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Préda János, a 64-ik gyalogezred káplárja miután a századparancsnok elesett, átveszi az osztag vezetését és azt a leghevesebb ellenséges tűzben is előbbre viszi. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

A munka jutalma.

Az ember fárad, küzd; mennyi áldozatot, mennyi önmegtartóztatást, mennyi hihetetlen erőmegfeszítést, pontosságot, végtelenségig menő kötelesség teljesítést ró az emberek millióinak vállaira ez a most körülötünk tomboló világtörténelmi vérzivatar! Népmilliók boldogtalanságát tartogatja rejtekében a ködös jövő. Megfeszítve hát minden paránya szellemnek, anyagnak munkabírását egyaránt, míg a nagyok elvégzik az ő nagy kötelességeiket, addig a kisebbek is gurítják maguk előtt a rájuk bízott homok-szemét önfeláldozással, becsületesen. Oh! ezek a homokszemek gyakran milyen kolosszálisak!

Az új, boldogító jövőért dolgozó nagy katonagépezet homokszemeinek gurítása milyen fáradságos; hány-szor lecsöppen a gurító homlokáról az izzadság megszentelt cseppje, — a gondosságtól, a féltéstől: ne-hogy a gépezet megálljon; mert a homokszem rosszul gurítva, belekerült a kerekei közé!?

... A munkás fárad, küzd; milyen jól esik az a munkásnak, ha midőn verejtékét letörli homlokáról, egy kéz szeliden vállait érinti: munkáért megdícsérlek! S milyen jól esik ez azoknak is, akik ezt látják és hallják.

F. hó... én napiparancsban a székelyudvarhelyi 82-ös gyalogezred I. századát *dicsérettel* tüntette ki a katonai fölöttes hatóság, a századnál tapasztalt viákló katonai rendért. Az I. századbeliak erre a dicséretre most és mindég az életben férfias büszkeséggel és boldogsággal gondolnak vissza.

Az I. század kompánikommandántjainak felelősségteljes munkáján és kiváló érdemein kívül, ennek a dicséretnek a létrejöttését *Holló Gábor őrmesternek* is köszönheti a század. Aki egy század belső ügy-

körét, annak a vezetését látta és ismeri, az tudja azt, hogy egy őrmesternek micsoda titáni energiát igénylő munkát kell elvégeznie, hogy azt mondják rá a fölöttesei: ez a század rendes, ez a század jó, — hát még akkor, mikor azt mondják, hogy: ez a század dicséretre méltó!

Hogy *Holló Gábor* milyen jó katoná, frázisok helyett hivatkozhatunk arra a tényre, hogy másodszor is a harcra kiváncsra, a legközelebbi marsch-ba, a napokban önként jelentkezett...

Midőn neki gratulálunk, kívánjuk, hogy onnan is dicséretet hozzon haza, — úgy a század, mint önmaga büszkeségére!...

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaarnyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XIX.

Hejja Károly tart. tizedes, címz. szakaszvezető 18. sz. Csikvm. Kászonyjakabfalva 1887., meghalt 1914. okt. 16. — Horváth József c. őrzető 2. sz. Hsz. Kőkös 1890. megs.

Ilyés Mihály pött. 18. sz. Hszvm. Csomortán 1881. ms. — Ilyés András 6. sz. Hsz. Nyújtód 1893. ms. — Imre Ferenc 6. sz. Háromszékvármegye Haraly 1893. megsebesült. — Imre Miklós pött. 6. sz. Haraly 1889. megs. — Imre István pött. 19. sz. Imecsfalva 1882. ms. — Imre Zoltán pött. 19. sz. Hsz. Zágón 1883. ms. — Incze Dénes c. őrzető 3. sz. Hsz. Barót 1892. ms. — István István pött. 17. sz. Csikvm. Kászonyjakabfalva 1882. ms. — Isztraki György tart. 6. sz. Hsz. Hidvég 1890. megsebesült.

Jakab Árpád tart. c. őrzető 12. sz. Kézdialmás 1892. hadifogoly. — Jakab György tart. őrzető 6. sz. Hsz. Bodola 1887. ms. — Jakab Lajos 6. sz. Hsz. Béla falva 1893. ms. — Jakabos Albert c. szakaszvezető 1. sz. ms. — Jakabos Ferenc 6. sz. Hsz. Torja 1894. ms. — Józsa Imre pött. 14. sz. Hszvm. Orbaitelek 1881. megsebesült.

Kádár László pött. 14. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1882. ms. — Kádár Lajos tart. őrzető 14. sz. Hsz. Páké, meghalt 1914. szept. 9. — Kalányos Sándor századdobos 12. sz. Hsz. Bölön 1891. hadifogoly. — Kalányos György 6. sz. Hsz. Bereczk 1893. ms. — Kelemen Antal pött. 20. sz. Hsz. Kurtapatak 1889. ms. Kelemen János tart. 12. sz. Hszvm. Ozsdola 1887. hadifogoly. — Kelemen János tart. 12. sz. Hsz. Nagyborosnyó 1890. hadifogoly. — Kelemen József pött. 2. sz. Hsz. Barátos

1882. ms. — Kercsuj János tart. tizedes 20. sz. H-z. Aldoboly 1885. ms. — Keresztes Vilmos pött. 18. sz. H-z. Nagybaczon 1882. ms. — Kertész Sámuel tart. tizedes 12. sz. Hsz. Zágón hadifogoly. — Kesz József pött. 19. sz. Hsz. Szászmagyaros 1886. ms. — Kis Gyula tart. 12. sz. Hsz. Sepsiszentkirály 1892. hadifogoly. — Kiss Áron tart. 6. sz. Sepsiszentgyörgy 1889. ms. Kiss Áron pött. 20. sz. Hsz. Köpecz 1882. ms. — Kiss Károly tart. c. tizedes 12. sz. Udvhm Bözöd 1891. hadifogoly — Kissgyörgy Márton 15. sz. Hsz. Bölön ms. — Kobrisza György pött. 19. sz. Hsz. Szacsva 1890. ms. — Kocsis Ignác 7. sz. Hsz. Nagyborosnyó 1893. ms. — Kolecza Károly c. őrzető 2. sz. Hsz. Zalány 1892. ms. — Kőlcze Mihály tart. 6. sz. Hsz. Málnás 1881. ms. — Kőlcze Zsigmond 6. sz. Hszvm. Gidófalva 1881. ms. — Kopacz Ferenc őrzető 5. sz. Hsz. Szentkatolna 1893. ms. — Kovács Albert pött. 19. sz. Hsz. Páva 1891. megs. — Kovács Sándor János tart. tizedes 12. sz. hadifogoly. — Kovács András tart. 5. sz., meghalt 1914. okt. 22-én. — Kovács Antal 6. sz. Hsz. Karatnavolál, 1893. ms. — Kovács Dénes tart. szakaszvezető 20. sz. Hsz. Közéapajta 1889. ms. — Kovács Ferenc pött. 19. sz. Hsz. Nagyborosnyó 1883. ms. — Kovács Gáspár tart. 12. sz. Hsz. Kézdiszentlélek 1892. hadifogoly. — Kovács Izrael pött. 17. sz. Hsz. Felsőcsernárton 1888. ms. — Kovács János tart. c. őrzető 12. sz. Hsz. Bereczk 1892. hadifogoly. — Kovács Károly pött. 19. sz. Hsz. Torja 1881. ms. — Kovács László tizedes 3. sz. Hsz. Réty 1891. ms. — Kovács Lázár századkürtös 6. sz. Hsz. Zágón 1890., meghalt 1914. okt. 16. — Kovács Lajos tart. őrzető, címz. szakaszvezető 12. sz. Hsz. Kézdivásárhely 1888. hadifogoly. — Kozucan János tart. 15. sz. Hsz. Zágón hadifogoly. — Kreczu János 11. sz. Hsz. Hidvég, meghalt 1914. okt. 12.

László József pött. 6. sz. Hszvm. Kézdióvár 1890. ms. — László Mihály tart. 20. sz. Hsz. Kézdiszentkereszt 1882., meghalt 1914. okt. — Lázár János tart. 12. sz. Hsz. Keresztvár 1885. hadifogoly — Lőrincz László pött. 19. sz. Hsz. Bereczk 1886. ms. — Lovász Boldizsár tart. 19. sz. Hszvm. Angyalos 1886., meghalt 1914. okt. — Luka Gábor tart. 12. sz. Hsz. Kézdimartonos 1884. hadifogoly. — Luka György tart. 3. sz. Hsz. Kézdimartonos 1884. ms. — Luka Mihály tart. 12. sz. hadifogoly. — Lukács János pött. 19. sz. Hsz. Keresztvár 1879., meghalt 1914. okt. — Lupán András szakaszvezető 12. sz. Hsz. Kézdimartonos 1891. hadifogoly.

(Folytatjuk.)

Ismerősei, jóbarátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország“-ot

Háborus jegyzetek.

A Vág völgyén visztunk a harcra. Szép mindenütt vadregényes országunk. A büszke hegyek, a hegyeken váromladékok hirdetik a híres magyar bátorságnak és vitézségnek, régi hatalmasságnak fenségét. A sustekintetű várak romjai, bástyái, toronyszerű magas ormai mutatják a hadviselésnek régi nemét.

Nem sokáig gyönyörködünk, utunk Németországba visz. A német nép örömjongása, irántunk való szeretete kísér tovább. Csakhamar más országba, más népek közé jutunk. Szánalom a meghódított népek ezrein csak egy ideig tart, amíg látjuk esdeklésüket (kleba = kenyér), életükért való éhharcukat. Dobjuk a komiszt, meg az apró pénzt; szedik a gyerekek, feleslik a szemük, hogy kenyérhez jutottak.

Sok napi utazás után, messze a fagyos Szibérián innen, oroszlakta földön, a németek által meghódított területen áll meg vonatunk. Mintha más országban volnánk. A táj, a vidék, az építkezés egészen más, mint nálunk.

Fütyöl a vonat, kattog a vonatkerék. Ebbe vegyül a harcba menő katonák harci indulója, a szebbnél-szebb népdalok tömkelege. Már a célnál vagyunk, az ellenséghez közel, várjuk a parancsot az indulásra. Távolról halljuk az ágyuk tompa moráját; ég az arcunk, várunk munkánkra. Most érezzük, hogy fáj a szívünk, hogy elhagytuk édes hazánkat, de tudjuk, hogy munkálkodásunk ezután fog gyümölcsözni a jövő boldogságáért, a háborítatlan életért.

Idegrendszerem sokáig nem birta, kórházba kerültem Czenstochau, volt lengyel-orosz városba (most a németeké), ahol vonatunk annak idején sokáig állott. Autóval vittek be.

Mindenütt német közigazgatás, nagy nyugodtság a meghódított népek ezerein. A város lakossága 45 ezernyi, többnyire lengyelek laknak benne. Az életmód egészen más, mint nálunk. Isznak sok teát rum nélkül; kakaót, kávé kevés cukorral. Mihelyt jobban lettem, elneveztem a teát, kávé warmwassernek (melegviznek). A nyári szalámit pferdfeisnak = lóhusnak, úgy, hogy mikor kiosztották a vajás kenyérre tett száraz húst, ugrálva körül nyertették. A vizet sóltan meleg étellel pótolták. Palacsintát reszelt krumpliból sütöttek. Az ebédhez nem adnak kenyeret, csak hajába főtt pityókát. — A kórházban mind németek vannak.

A betegek, hogy jobban szórakozzanak, zeneestélyeket, társas összejöveteleket rendeznek, ahol ének, zene, tréfás kuplék, költemények, adomák előadásával ápolják hazafias érzésüket. Mind egyszerű emberek, irni kivétel nélkül tudnak (hol va-

gyünk ezen a téren ami embereinkkel?

Velem volt a kórházban egy magyar cigány, a németek mindennap megfürösztölték, hogy megfehéredjen, de nem használt a fürdő, maradt továbbra is sárga-feketének.

A városban többször sétáltam. Érdekes, megemlézésre méltó dologra jöttem rá. A lengyel kereskedésekben ha magyarul kértem valamelyes dolgot, inkább megértették, mint németül. Pl. narancs, sonka, szalámi, spárga stb. A gyerek a mamáját így szólítja máma.

Bábéli zavar volt. a pénznemek megértésénél, majdnem mindenik kereskedésben van magyar királyi váltópénz. A kopek (orosz), a pfenning (német) és fillér, mint a haragos felek, külön fiókban egymás mellett állottak. A mi pénzünket pl. egy koronát 80 pfenninggel váltottak fel. Egy kopek két pfenning, vagyis két és fél fillér.

Itt van egy híres bucsujáró hely, gyönyörű szép templomával, mely gazdagságával bámulatba ejti a szemlélt. A Mariakép csupa vert aranyból van, a mellék oltárok vert ezüstből, ezenkívül sok régi festmény és szobor. Gót stílusban épült magas tornyából messze ellehet látni a krakói hegyekig. A toronyban 36 harang van, azonkívül a torony mellett 3 nagyobb harang.

Ott van egy nagy méretű, hatalmas három-négy emeletes kozák kaszárnya. Kórházunk egy orosz kapitány lakásában volt, mely körülbelül 125 szobát számlál. A templom előtti téren van II. Sándor orosz cáár szép szobra.

A város nem szenvedett az ellenség rombolásától, mindössze pár épület, hid pusztult el.

Hanem a németek finomsága, szeretete, gyöngédsége, irántunk való tiszteletük, valóban határtalan, velünk szemben ily érzelmeket nem találunk egy nemzetnél se.

Gencsy Ferenc.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. február 9-én kiadott 122-es számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XVII. közlemény.)

Lázár Albert c. őrzetű 6 sz. Udvarhvm. Székelyszáldobos 1890. megs. — Lázár György 15. sz. Udvarhvm. Vágás 1889 megs. — Lázár Péter tizedes 6. sz. Csikvárm. Gyergyóújfalu 1891. megs. — Lázár Sámuel 7. sz. Udvarhvm. Bardocz 1882. ms. — Lázár István pött. 2. sz. Udvarhvm. Lövete 1888. ms. — Lázár Bálint címz. őrzetű 13. sz. Udvarhvm. Székelyszáldobos 1883. ms. — Len Balázs 8. sz. Csikvm. Gyergyószárhegy 1884. ms. — Lengyel János 8. sz. Székelyudvarhely 1890., meghalt 1914. okt. 13. — Lengyel Péter 5. sz. Udvarhvm. Szent-

abrahám 1885. hadifogoly (Astrachan, Oroszország). — Lőrincz András 17. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1883., meghalt 1914. okt. 15. — Lőrincz Dénes pött. 18. sz. Udvarhvm. Szentegyházafalu 1885. megs. — Lőrincz Ferenc 2. sz. Udvarhvm. Korond 1890., meghalt 1914. okt. 14. — Lőrincz Gáspár pött. 20. sz. Udvarhvm. Oroszhegy 1882. ms. — Lőrincz János 12. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1886. ms. — Lőrincz Mihály 9. sz. Udvarhvm. Kápolnásfalu 1887. ms. — Lőrincz István őrzetű 18. sz. Udvarhvm. Székelyszenterzsébet 1893. ms. — Lőrincz István 16. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1882. ms. — Lőrinczi Ferenc pött. 20. sz. Udvarhvm. Fiafalva 1894. ms. — Lőrinczi János pött. 18. sz. Udvarhvm. Fiafalva 1892. ms. — Lőrinczi Lajos pött. 20. sz. Udvarhvm. Kápolnásfalu 1885. ms. — Loschdorfer Jenő őrzetű, c. tizedes 7. sz. Székelyudvarhely 1887., meghalt 1914. okt. 13. — Lukács János menetzászlóalj Udvarhvm. Zetelaka 1890. ms. — Lukács József gépfegyveroszt. Csikvm. Gyergyóölgyes 1885., meghalt 1914. okt. 15. — Lukács Károly 12. sz. Udvarhvm. Alsósófalva 1892. ms. — Lukács Mihály c. tizedes 3. sz. Csikvm. Gyergyószárhegy 1891. ms. — Lukács Vencel pött. 18. sz. Udvarhvm. Etéd 1884. ms. — Lukács István őrzetű c. tizedes 12. sz. Udvarhvm. Zetelaka 1890., meghalt 1914. okt. 17. — Lukács Mózses 4. sz. Udvarhvm. Toródfalu 1888., meghalt 1914. okt. 17-én.

Madarász Ambrus tizedes 6. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1881. ms. — Madarász Ferenc pött. 11. sz. Csikvm. Gyergyóremete 1888., meghalt 1914. okt. 15. — Madarász József c. őrzetű 6. sz. Csikvm. Gyergyóremete 1890. ms. — Madarász Mihály 14. sz. Csikvárm. Csomafalu 1889. ms. — Madarász Miklós 5. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1888. ms. — Magyar Lázár 3. sz. Udvarhvm. Farkaslaka 1890., meghalt 1914. okt. 30. — Magyar Márton 8. sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1882. ms. — Major Mózses pött. 18. sz. Udvarhvm. Kűsmöd 1882. ms. — Makai Pál őrzetű, c. tizedes 9. sz. Udvarhvm. Petek 1888., meghalt 1914. okt. 15. — Mákszem István 12. sz. Csikszentdomokos 1887. megs. — Mark Miklós 8. sz. Csikvm. Gyergyóvárhegy 1891. ms. — Mark Simon 2. sz. Gyergyóvárhegy 1891. ms. — Mark Vazul 7. sz. Gyergyóvárhegy 1888. ms. — Markó József 12. sz. Udvarhvm. Olasztelek 1888. ms. — Markuj Viktor 2. gye. 9. sz. Hszvm. Bodola 1890. hadifogoly (Charkow, Oroszország). — Marek Miklós 7. sz. Udvarhvm. Felsőrákos 1892., meghalt 1914. okt. 20. — Marosán János pött. 1. sz. Csikvm. Gyergyóvárhegy 1887. ms. — Marosán János (Gergelyé) 5. sz. Szolnokdobokavm. Nyires 1891., meghalt 1914. okt. 13. — Martean Sándor 7. sz. Szolnokdobokavm. Felőr 1891. ms. — Márton Ferenc 7. sz. Udvarhvm. Székelyvárság 1890. ms. — Márton Ferenc

tizedes 5. sz. Csikvm. Kászonalitz 1889. ms. — Márton János 5. sz. Csikvm. Gyergyóölgyes 1886. ms. — Márton József pött. 2. sz. Csikszentgyörgy 1892. ms. — Márton Lajos 17. sz. Csikszentdomokos 1885. ms. — Márton Lajos 10. sz. Székelyudvarhely 1893., meghalt 1914. okt. 16. (Folytatjuk).

HIREK.

— **A királyi herceg és a székely baka.** József királyi herceg áldott jó szívével tanuskodik az a levél, melyben egyik hírneves budapesti szemorvos-tanárnak a jóindulatába ajánlja *Siklódi István* sérült vilézt, a székelyudvarhelyi 82-ös székely ezredből való derék káplárt, kire minden székely büszke lehet. A Fenséges Ur levele így szól:

Ezen levél átadója egy *rettenthetetlen hős* katonám: *Siklódi István* káplár a 82. ezredben, ki a mai napon bal szemén sérült meg egy orosz golyó által. Mint kiválóan megbízható, ritka vitészségű fiút, igen nagyra becsülöm és felgyógyulása nagyon szívesen fekszik! Ennélfogva nagyon szépen kérem Méltóságodat, ötét szíves gondozása alá venni méltóztassék és adja őt nekem épen vissza. Hazánknak nagy szüksége van ilyen derék katonákra. Egyszer mind kérem, méltóztassék engem értesíteni, mielőtt elhagyná a klinikát, hogy miként gyógyult.

Nagy ügyünk most már jól áll, hála az Istennek. Az óriás tulerő megtörött a mi csapataink bámulatos, emberfölötti ellentállásán. Lehet, hogy még igen nagy küzdelmeink lesznek, de úgy érzem, hogy már részünkre dönt kedvezően az Isten!

József, királyi herceg s. k.

Ez a levél megérdemli, hogy minden székely kedves emlékül eltegye s az áldott lelkű királyi herceget őszinte szívébe zárja. Ilyen hadvezérral élünkön, hogyne győznének a székelyek!?

— **Majláth püspök** — mint Kézdivásárhelyről írják — e hó 21-ikén oda érkezik.

— **A hős zászlós.** *Szily* László, a 82-ik gyalogezred tart. zászlósa rendkívüli bátorságának több ízben adta jelét. Sary Sambor melletti harcban pedig valóban halálos elszántsággal küzdött. Állásunkat nagyon nehéz viszonyok között megtartotta és az ő érdeme, hogy nemcsak 120 oroszot foglyul ejtettünk, hanem az ellenség támadását annak rendkívül nagy veszteségével visszavertük. Egy későbbi ütközetben az oroszok támadását ellentámadással

sikeresen visszaverte. (I. oszt. ezüst vitészségi érem.)

— **Az újabb hadikölcsön** kibocsátása újabb alkalom arra, hogy ez a folyamat, a melyet hazafias lelkesedés indított meg, újabb eredményeket mutasson fel a nemzet javára, a miben részt kell venni azzal a lelkesedéssel, azzal az áldozatkészséggel, a mit a mai nagy idők diktálnak. Ebben a nemzeti munkában, a mi egyuttal kötelesség is, a legnagyobb hivatás vár a falu vezetőire, a kiknek a szava után indul a nép. Meg kell magyarázni a falu tehetősebb gazdáinak, hogy a ládafiából elő kell venni a pénzt, mert arra az országnak van szüksége s az ország ezt nem kívánja ingyen, ez a legjobb elhelyezése a pénznek. Bizalommal várja az eredményt mindenki, a ki ismeri a magyar népet és tudja, hogy annak gondolkodását az újabb idők megnyire átalakították.

— **Zászlósok.** Rothenary Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. e. parancsnoka: Avéd István, Kóródi János, Nagy Károly, Offenberger Albert és Végh András tartalékos hadapródokat — zászlósoknak nevezte ki.

— **A fagyos szentek** — leszámítva az elmúlt hét elején több napon át tartó hűvös éjszakákat és átható északi szelet — minden ártalmasabb garázdálkodás nélkül teltek el.

— **Önkéntesek előléptetése.** Rothenary Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. e. parancsnoka: Karácson Zakariás, Kovács Kálmán, Embery Gábor, Deák Ferenc, Szász Imre, Czikmántori András, Szolinka János, Zagoni Gyula, Druneg András, Gázsó Antal, Reisenauer Vilmos, Szász Miklós egyévi önkénteseket — tartalékos hadapródoknak; Finkér László, Klagsbrunn Brunó, Fasching Károly Ferenc, Pál Gergely, Pfeiffer Miklós, Kazatsai Antal egyévi önk. orvosnövendék, c. őrmestereket — valóságos őrmestereknek; Ugron Ákos egyévi önkéntes, c. szakaszvezetőt — c. őrmestereknek; Löwenthal Oszkár e. önk., c. tizedest — c. szakaszvezetőnek; Russu Jenő, Lázár Emil, Kölönte József, Roth Mihály egyévi önkéntes, c. őrzetűket — tizedeseknek léptette elő.

— **E. Gagyí Jenő** országos levéltári fogalmazót, a székelyudvarhelyi ref. kollegium egykori derék költő tanárát, a belügyi miniszter országos levéltári fogalmazónak nevezte ki.

— **Jókedvű zászlós.** S. L. 82-ös zászlós egyik székelyudvarhelyi ismerősének 1915. április 21-ről ezeket írja: IV. 15-ről keltezett kedves lapját tegnap kaptam meg s köszönettel nyugtázom. Hanem hallja! Egy kicsit többet irhatott volna. Olyan nagy betűkkel rőtta a sorokat, hogy nem tudott mást írni arra a kis lapra, mint jó kívánságot az én *könyvszolyám* és *fenyőgaly* pár-

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZÍPŐK

“TURUL”
CZÍPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG ♦ TEMESVÁR.

**A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.**

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Flókraktár:

Székelyudvarhely,
Kossuth-utca 9.

nám irányában. No hát ez szép magától, de kívánsága egy kicsit elkésett, mert azóta emeletes lakásban lakom, rendes ágyban, szalma derék-aljjal. Értse ezt úgy, hogy mivel a víz ki akart önteni odumból, hát cövekeket verettem le s arra — mint egy bizonyos ölben szokásos — hidlást rakattam. A földszinten víz folyik s így alkalmam van halani a habok hullámzását és gondolkozni azon, hogy mit susog az alattam hömpölygő ár. Az emeleten lakozom én és dienerem, — ez pedig nem más, mint a földszint plafontja, vagy ami mindegy: az én ágyam deszkája. Szívesen köszönti stb.* Ime a 82-ös derék székely fiuknak nemcsak az „idegeik“, hanem a humoros jó kedvük is bőségesen bírja a világháborút. Ez pedig győzelmünk legbiztosabb jele.

— **Nagy Elek** marosvásárhelyi lakos, végzett joghallgatót — a marosvásárhelyi ítélő tábla elnöke a tábla kerületébe díjas joggyakornoknak nevezte ki.

— **Katonai előléptetések.** Rothenáry Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. e. parancsnoka Kulcsár Tamás szakaszvezetőt — címz. őrmesternek; Bartis Dénes tizedes, c. szakaszvezetőt — valóságos szakaszvezetőnek; Pototzky Kristóf őrzető, c. tizedest — valóságos tizedesnek; Balázs István és Borsos Vince őrzetőket — címz. tizedeseknek; Szöcs Miklós, Faludi Pál, Ambrus János, Sándor János, Bajkó János, Benzédi Sámuel, Bajkó Bálint gyalogosokat, Lőrinczi Áron, Beke Miklós póttartalékosokat, Nagy Herman, Róth József népfelkelő gyalogosokat — c. őrzetőknél léptette elő.

— **Elcsélt tanár temetése.** Marosvásárhelyről jelentik: **Bátory József** a marosvásárhelyi református kollégiumi tanár, a 44-ik ezred tartalékos hadnagya, az uzsoki harcokban elesett. Fenyvesvölgyi sírját, felesége exhumáltatta és hazaszállította. Holttestét a kollégium előcsarnokából óriási részvét mellett katonai pompával temették el. A kollégium **Bátory**-alapítványt létesít.

— **Községi takarékpénztárak.** Magyarország területén 17 község részesült abban a szerencsében, hogy a törvényhatóságok jóvoltából községi takarékpénztárhoz jutott s ezek az áldásos intézmények mindannyian — kivétel nélkül — a legkedvezőbb anyagi helyzetben vannak. Így pl. — mint „A Vármege“ c. lap társunk írja — a nagykőrösi községi takarékpénztár 1911-ben már 80.400 koronát bocsájtott a község rendelkezésére tiszta nyereségéből, Karczag 78.000 koronát, Kisujszállás 44.300 koronát, Hajduböszörmény 46.000 koronát és Nagybánya 115.000 koronát. Kisebbségi községek közül Tizsaszentimre 1912-ben amellet, hogy már 47.000 koronánál nagyobb összeget helyezett takarékbba, 14.040 koronát bocsájtott, mint tiszta nyereséget a község rendelkezésére. Ferenczhalom község 1913-ban 38 ezer 422 korona tiszta nyereséget ért el több, mint 60.000 korona tartaléktól gyűjtése mellett. Kiskundorozsma községi takarékpénztára alig négy esztendő fennállása után több, mint 26.000 korona tiszta jövedelmet eredményezett a községnek és végül Tizsakürt község takarékpénztára, amelynek már 1914-évi évi mérlege is rendelkezésünkre áll, 1914-ben 3452 korona tiszta nyereséget juttatott a községnek, holott például ez a takarékpénztár a legkritikusabb pénzügyi viszonyok között, 1913-ban kezdte meg működését. Ehhez bővebb kommentár alig szükséges...

— **A Székely Nemzeti Múzeum** igazgató választmánya, minden ágazatra kiterjedő, gondosan összeállított jelentésben számol be a Múzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségének a Múzeum 1914. évi fejlődéséről és állapotáról. **Csutak Vilmos** és **Dr. László Ferenc** főgimn. tanárok a Múzeum őrői, kik valóban elismerésre méltó munkát végeztek. Minden igaz székely érdeklében áll, hogy ezt a kulturális intézményt támogassa. A jelentés név-

szerint felsorolja azokat, kik az elmúlt évben a könyv- és levéltár, regiségtár, néprajzi, képzőművészeti és természetrajzi gyűjteményeket ajándékaikkal gyarapították.

Nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiút **felvezet** **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy alгимnáziumot végeztek előnyben részesülnek.

Jegyezzen hadikölesönt minden magyar ember, aki előtt szent a baza érdeke, a nemzet becsülete és jövője!

Utolsó határnap a jegyzésre 1915. május 29 ike.

Nyomtatja és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

HÉJASFALVA — SZÉKELYUDVARHELYI HELYI ÉRDEKŰ VASUT (SZÉKELY VASUT) RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

40|1915. szám.

Meghibó

„Héjasfalva — Székelyudvarhelyi helyi érdekű vasut (székely vasut) részvénytársaság“-nak

1915. évi május hó 26-án (huszonhatodikán) szerdán délelőtt 10 és 1/2, (féltizenegy) órakor, Budapest, II., Szilágyi Dezső-tér 1. szám alatt (II. emelet) tartandó

rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1914. évi mérleg végleges megállapítása.
2. Határozat a tiszta nyereség hova fordítása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény tárgyában.
4. Határozat a beruházási tartalék alapnak igénybevétele tekintetében.
5. Az igazgatóság, végrehajtó-bizottság és felügyelő-bizottság évi javadalmazásának megállapítása egy évre.

Budapest, 1915. évi május hó 3-án.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból: Minden letett részvény egy szavazatra jogosít, de száz szavazatnál több nem gyakorolható.

Aki szavazati jogát gyakorolni kívánja, köteles részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt **Budapest**en: a „Magyar Általános Hitelbank“nál (V., József-tér 2. sz.), vagy **Székelyudvarhely**en: az Udvarhelymegyei értékeit kezelő pénztárnál, vagy **Mjm Frankfurtban:** a „Dresdner Bank“nál legkésőbb **3 (három)** nappal a közgyűlés megtartása előtt letenni.

Az államkincstár ezen kötelezettség alól fel van mentve.

2—2.